

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 292

Maribor, ponedeljek 28. decembra 1931

»JUTRA«

Za razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur.

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Vredn. mesečno prelema v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš. po tarifu

Oglaš. sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Najvažnejši svetovni problemi

ANGLEŠKO MNENJE O REPARACIJAH, ZAVEZNIŠKIH DOLGOVIH IN RAZOROŽITVI.

LONDON, 28. decembra. V tukajšnjih diplomatskih krogih se pripravljajo na reševanje treh velikih vprašanj, od katerih je odvisna likvidacija sedanje gospodarske in finančne krize na svetu. Ta tri vprašanja so razorožitev, reparacije in zavezniški dolgi. Nejasnost, katero je glede zavezniških dolgov izzvala debata v ameriškem kongresu, spravlja vprašanje reparacij v še bolj zamotan položaj. Zato je splošno mnenje, da je od srečne rešitve teh dveh problemov odvisna tudi usoda tretjega, t. j. razorožitve. V vprašanju dolgov in reparacij se mora najti kompromis, ki naj omogoči

prehod preko te najtežje faze, ki jo preživlja ves svet. Če se ne uredi reparacije, nima sklicevanje razorožitvene konference nikakršnega smisla, ker se spričo sedanje negotovosti ne bo hotela nobena država vezati na neka določila, ki bi ogrozila njeno eksistenco. Zato je splošno upanje, da bo Amerika storila prvi potreben korak: da bo popoizoma ali vsaj deloma črtala zavezniške dolge. To bo potem baza za reparacijsko konferenco, ta pa spet za razorožitveno. Čim se pa to zgodi, bo napočila na svetu zopet nova in srečnejša doba.

Italija in mi

Italijanski listi, ki so več tednov le zelo poredkoma pisali o naši državi, so v zadnjem času pričeli novo, ostro gonio. Povod jim je dalo poročilo naše vlade o jugoslovenski oboroženi moči na kopnem, v zraku in na morju, izročeno Društvu narodov v svrhu evidence in statistike v mednarodne namene. Dasi dokazuje poročilo, ki je sestavljeno v istem stilu kakor referati vseh drugih držav, da je naša oborožena moč posebno na morju daleč pod ono normalo, ki bi bila spričo dolžine in členovitosti naše obale potrebna, nam italijanski listi očitajo militarizem in imperializem. Da pri tem naglašajo, da je vse, kar smo po osvoboditvi in zedinjenju storili v svojo obrambo, naperjeno proti naši jadranski sosedni Italiji, je samo po sebi umevno. Druga stvar od njih niti pričakovati ne moremo.

Istočasno pa, ko nam Italija očita militarizem in imperializem, se dan za dnem ponavljajo v njenih mestih predrzne manifestacije za »neodrešeno Dalmacijo«. Še nikdar se geslo »O Dalmacija o morje!« ni ponavljalo tako pogostoma in s takim povdankom, kakor sedaj. Samo časniška poročila so zabeležila preko 30 takih manifestacij, ki so se po veliki večini spremenile v odkrite demonstracije proti nam in naši državi. Pri njih pa niso sodelovali samo neodgovorni elementi z ulice ali članj zasebnih iredentističnih društev, temveč tudi osebe, ki so po svojem položaju v javnosti za svoje početje vsaj indirektno odgovorne. Še bolj nam to odgovornost osvetljuje dejstvo, da je italijanski kralj nedavno odklikoval z redom častnika sv. Mavricija in sv. Lazarja Evgena Coselschija (Kozelskega!), predsednika centralnega komiteja in ideologa dalmatinskega iredentizma, z redom častniške italijanske krone pa mnoge druge eksponirane voditelje dalmatinske akcije. Naposled pa so bili specialno »za zasluge za delovanje v Komiteju za dalmatinsko akcijo« odklikovani še Federigo Berchet v Milanu, Angelo Berenzi v Vičenci in profesor Alcide Rodheger v Bergamu.

Izmed manifestacij in demonstracij Komiteja za dalmatinsko akcijo navajamo samo nekatere, najbolj značilne. V Arcelescu so se po sklepu odbora vsi organizirani bojovníki iz svetovne vojne vpisali v komite in izjavili ob tej priliki, da so za »sveto dalmatinsko stvar« pripravljene doprinesiti vse moralne in fizične žrtve. Isti sklep so sprejeli tudi mnogi drugi krajevni odbori organizacije bivših bojovníkov. Skoraj istočasno so lokalni komiteji razvili in b'agoslovili svoje »dalmatinske« zastave s črnim florom v Modiglianu, Faenzi, Sanseveru, Viareggiu, Bresciji, Estu, Sciviji in v Tripolisu. Vsem tem proslavam so poleg članov komitejev prisostvovali tudi fašistovski funkcionariji in zastopniki lokalnih državnih oblasti. Zastave so blagoslovili katolički duhovniki in izrečeni so bili strupeni govori na račun našega naroda in na-

Francija in nemške reparacije

MACDONALDOVO VABILO LAVALU. — ZADNJE KONCESIJE FRANCIJE.

PARIZ, 28. decembra. Po vesteh »Echo de Paris« in »Matina« je Macdonald povabil francoskega ministrskega predsednika Lavalu v London na razgovor. Pertinax pa pripominja v »Echo de Paris«, da je zelo malo verjetno, da bi se Laval v sedanjem trenutku mogel odzvati temu vabilu. Ovira pri tem je vzdušje, katero je povzročil nedavni razgovor francoskega finančnega ministra Flaudina z angleškim državnim tajnikom Leith-Rossom.

V tem razgovoru je namreč Leith-Ross predlagal Flaudinu, naj bi Anglija in Francija sporazumno in prostovoljno dovolili Nemčiji petletni moratorij. Flaudin je ta predlog odklonil in izjavil, da bi bila Francija v najskrajnejšem slučaju pripravljena pristati na dveletni moratorij, toda samo pod pogojem, da se po preteku tega roka zopet v celoti uveljavi Youngov načrt. Poleg tega pa bi se morali v zameno za izostale reparacije črtati tudi zavezniški vojni dolgi.

BOŽIČNE NESREČE V AMERIKI.

NEW-YORK, 28. decembra. V Združenih državah se je na Božič smrtno ponesrečilo 200 ljudi, od teh 130 pri avtomobilskih nesrečah. Pri Sacramentu v Kaliforniji je iz še nepojasnjenega vzroka eksplodirala lokomotiva nekega brzovlaka. Strojvodja in kurjač sta bila takoj mrtva. Devet oseb je v tem času umrlo zaradi zavžitja strupenih likerjev. Tudi število ranjenih je zelo veliko.

SKORAJŠNJI KONEC GOSPODARSKE KRIZE?

LONDON, 28. decembra. V tukajšnjih gospodarskih krogih je vzbudila veliko pozornost izjava guvernerja angleške banke Normana, v kateri se je izrazil zelo optimistično o skorajšnjem koncu današnje svetovne gospodarske krize. Tako se je izrazil Norman v razgovoru z guvernerjem grške narodne banke Tsuderom, ki biva zdaj v Londonu. V tem razgovoru je guverner angleške banke Norman, kakor poroča Tsuderov svoji viadi, izjavil, da se bo sedanja finančna kriza po njegovem mnenju najpozneje v dveh mesecih nehala.

še države. V Tripolisu je objavil cerkveni obred blagoslovitve zastave patra Berona, generalni vikar za Tripolitanijo, torej najvišji cerkveni dostojanstvenik te severnoafriške italijanske kolonije.

Toda delo Komiteja za dalmatinsko akcijo se ne izčrpa le v blagoslavljanju »dalmatinskih« zastav, v govorih, manifestacijah in grožnjah, temveč se razširja tudi na realna področja. Milanski komite je nedavno razpisal več stipendij po 5000 lir na leto za dalmatinske visokošolce, ki bodo studirali v Italiji. Komiteji v Florenci, Neaplju, Turinu, Tivoliju, Perugi, Tarantu, Livornu, Pescari itd. so nakupili več sto pušk in jih izročili »dal-

ROPARSKI NAPAD V FRANCIJI.

PARIZ, 28. decembra. Pet zakrinskih razbojnikov je napadlo s samokresi dva nameščena železniške družbe Pariz—Lyon—Sredozemsko morje. Napad je bil izvršen včeraj v bližini neke male postaje pri Toulonu. Razbojnikji so uslužbenca vzele 260.000 frankov, skočili v pripravljen avtomobil in pobegnili.

BAT'OVO LETALO IZGNILO.

GRADEC, 28. decembra. Tukajšnje letališče Talerhof je dobilo iz Zlina na Češkoslovaškem obvestilo, da je 24. t. m. brez sledu izginilo Bat'ovo letalo, ki je opoldne odletelo preko Avstrije in Jugoslavije v Benetke, kamor ni prispelo. Zdi se, da se je letalo ponesrečilo na kakem samotnem kraju, kjer ga še nihče ni našel.

OGROMNA DEFRAVDACIJA.

PARIZ, 28. decembra. Neki nameščenec Francoske banke v Thiersu je bil včeraj aretiran, ker je osumljen, da je v zadnjih letih poneveril 4 milijone frankov. Uradnik je po aretaciji vse priznal in povedal, da je denar zapravil v nesrečnih borznih spekulacijah.

matinskim balilam«, da se vežbajo za »osvobodjenje zaslužnjene Dalmacije«. Mimo tega se pa zbirajo ogromne vsote denarja za podpiranje italijanskih šol, društev, podjetij in drugih ustanov v Dalmaciji sami. Tudi Zadar in Lastovo živita deloma na račun te akcije.

Po navedbah vseh teh faktov, ki so bili zabeleženi v italijanskem časopisu, kateremu moramo pač verjeti, je vsak komentar nepotreben. Vsakdo, kdor zna trezno misliti, si bo sam ustvaril pravo sodbo, na kateri strani je militarizem in imperializem gonilna sila vsega javnega udejstvovanja, na naši ali na italijanski.

Velik protestni zbor proti deljenemu pouku

Preko 1000 zborovalcev.

LJUBLJANA, 28. decembra. Kakor znano, je prosvetno ministrstvo odredilo, da se v letošnjem drugem šolskem semestru uvede na vseh srednjih šolah v državi deljeni, t. j. dopoldanski in popoldanski pouk. Zaradi te odredbe je v Dravski banovini težko gospodarsko prizadetih več tisoč staršev, katerih otroci se z dežele z vlaki vozijo v mestne srednje šole. Ker te vožnje pri deljenem pouku ne bi več bile mogoče, bi starši morali dijakom najeti stanovanja in hrano v mestih, kar bi pomenilo zanje težke denarne žrtve.

Včeraj je bilo zaradi tega tu protestno zborovanje, katerega se je udeležilo preko tisoč staršev prizadetih dijakov. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki se odpošlje prosvetnemu ministru in banu in v kateri se zahteva takojšnje razveljavljenje omenjene odredbe.

Poslanec Krejči med volilci

Poročajo nam iz Poljčan:

V hotelu Baumann je imel včeraj narodni poslanec g. Krejči zborovanje, katerega so se udeležili volilci iz Poljčan in okolice v velikem številu. Zborovanje je vodil poljčanski župan g. Simon Prešern. V daljšem govoru je g. poslanec Krejči obrazložil na splošno sedanji položaj, poročal o delu v poslanskem klubu in povdarjal resno voljo vseh narodnih zastopnikov, zastaviti vse sile pred vsem v to, da se naše gospodarske razmere čim prej zboljšajo.

Po poročilu g. poslanca, ki so ga zborovalci sprejeli s toplim odobravanjem, se je razvil razgovor, v katerem so volilci izrazili svoje želje in pritožbe, kar si je g. poslanec vse zabeležil in obljubil pomoč. Zlasti je obljubil, da se bo zavzel za potrebne ukrepe, da se v naših krajih zboljša prodajna možnost in cena živini in vinu. Tudi bo intervenciral na merodajnem mestu, da se izplačajo železničarjem že toliko let obetane razlike. Na zborovanju je bilo govora tudi o pšeničnem monopolu, o novem lovskem zakonu in o težkočah, katere imajo občine pri svojih proračunih.

Na koncu je g. poslanec izrazil svoje zadovoljstvo, da je med ljudstvom toliko zanimanja za današnja pereča vprašanja in je poudaril, da bodo stvarni predlogi, iznešeni na takih zborovanjih, njemu in njegovim tovarišem samo v pomoč in korist, ker le če so poslanci zadostno informirani o željah in potrebah ljudstva, morejo uspešno zastopati njegove interese.

Polkovnik Stojadinović umrl

V Beogradu je pretekli četrtek umrl od kapi zadet bivši poveljnik mariborskega vojnega okruha, polkovnik g. M. Stojadinović, v starosti 50 let. Pokojnik je služboval nepretrgoma skoro šest let v Mariboru, katerega je vzljubil kot svoj domači kraj in se je letos v maju, ko je bil premeščen v Beograd, s težkim srcem poslovil od našega lepega mesta in številnih prijateljev in znancev, ki si jih je pridobil s svojo dobrodušnostjo in prijaznostjo. Bodi ohranjen vzornemu oficirju in blagi duši časten spomin!

Darujte za pomožno akcijo!

Zborovanje mariborskih in okoliških hišnih posestnikov.

KRITIKA PRORAČUNA MESTNE OBČINE IN PROTEST PROTI NOVIM DAVČNIM OBREMENTVAM. — SOGLASNO SPREJETA RESOLUCIJA.

Včeraj je imelo Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico v dvorani pri »Orlu« izredni občni zbor. Zborovanje je otvoril predsednik g. Meglič, ki je uvodoma pozdravil zborovalce in obrazložil namen zborovanja. Nadaljni govorniki so kritizirali posebno proračun mestne občine za leto 1932, naglašujoč, da se pri sestavljanju niso dovolj upoštevale navedbe, ki sta jih izdala finančno ministrstvo in banska uprava. Da je s ugotavljanjem, da občinski svet ni dovolj upošteval gospodarske depresije, da se ni dovolj oziral na finančno in gospodarsko moč občanov ter da so osebni izdatki v proračunu potrebni regulacije.

Odločno pa so bili zborovalci proti novi davščini na najemnine, ki presega zlasti pariteto. Ugotavljali so, da ta davščina ni zakonita, da je nepotrebna in da bi bili z njo v prvi vrsti prizadeti revnejši hišni posestniki.

Nadalje so kritizirali, da občinski svet pri sestavi proračuna ni upošteval, da se bo za vzdrževanje občinskih cest v letu 1932 pobiral kuluk. Predlagali so zato, da se zadevna postavka v znesku Din 2.331.506 črta. Obdrži naj se le, če bo kuluk ukiniten. Pri pobiranju kuluka in pa pri črtanju predvidene postavke za

vzdrževanje občinskih cest itd., bi se znižal primanjkljaj za Din 359.583. Za kritje tega primanjkljaja bi zadostovala že 8% doklada. Zniža naj se tudi kanalščina in gostaščina. Le v tem primeru bi bilo mogoče hišnim posestnikom znižati najemnikom najemnine.

Glede znižanja osebnih prejemkov mestnih uslužbencev niso stavili nobenih konkretnih predlogov, ker so prepričani, da bo to storila banska uprava. Predlagali pa so, da naj plačujejo nameščenci sami uslužbenski davek in prispevke za bolniško blagajno. Nadalje so predlagali, da se v svrhu štednje izločijo iz proračuna izdatkov obresti in amortizacije posojil, ki so deloma že najeta, vendar še ne realizirana, deloma se pa nameravajo najeti. Tu bi se zopet prihranilo nad pol milijonov dinarjev. Kritizirali so visoke obresti pri Mestni hranilnici, pri Spodnještajerski posojilnici in pri banovinski hranilnici in predlagali, da se zamudne obresti pobirajo v izmeri, ki velja za državne davke, to je 6% in ne 10%.

Slednjč so sklenili zahtevati, da banska uprava zavrne predloženi proračun. Občinski svet naj o proračunu ponovno sklepa. Tozadevna resolucija je bila soglasno sprejeta.

Božični prazniki

so minili v najlepšem prazničnem razpoloženju ob milem zinskem vremenu. Mariborčani so prvi božični dan po stari navadi praznovali doma, na Štefanovo pa jih je zvalo toplo solnce na sprehode in izlete v bližnjo okolico. Smučarji pa so praznike obhajali na Pohorju. Posebnih omembe vrednih dogodkov ni bilo, in je tudi nesreča počivala. Le policija ni imela miru, kot bi ga zaslužila. Na sveti večer je bilo aretiranih 13 razgrajčev in pijancev, ki so prespali sveto noč v policijskih zaporih.

Nočna lekarniška služba.

Nočna lekarniška služba imata ta teden Sirakova lekarna »Pri angelu varhu« na Aleksandrovi cesti in Savostova lekarna »Pri sv. Magdalenici« na Trgu kralja Petra.

Imenovanje novega notarja.

Dosedanji notar v Šmarju pri Jelšah, g. Jakob Kogelj, je imenovan za četrtga notarja v Mariboru. Svojo pisarno bo otvoril dne 18. januarja prihodnjega leta.

Smrt ge. Marije Vauhnikove.

Na Štefanovo je pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah nenadoma preminula ga. Marija Vauhnikova, žena g. Mihaela Vauhnika, nadučitelja v pokoju, in mačeha g. dr. Miloša Vauhnika, odvetnika v Mariboru. Pogreb vzorne pokojnice je bil danes v ponedeljek dopoldne pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Bodi ji ohranjen trajen spomin, preostalim pa naše globoko sožalje!

Novi grobovi.

V visoki starosti 87 let je umrla včeraj v Prečni ulici 6 zasebnica Gera Podlogarjeva. V Erjavčevi ulici je umrl 7letni Adolf Sadek, sinček čevljarkega mojstra. V starosti 68 let je preminul dmnar Anton Mak na Koroški cesti 67. V Počehovi je umrla 68letna zasebnica Katarina Fluherjeva. V Stolni ulici 2 je preminula vdova po zdravniku Ivana Grögl, stara 81 let. V Bohovi pri Hočah pa je umrla hčerkica železničarja Elizabeta Pletershek, stara 5 let. Blag jim spomin, preostalim naše sožalje!

Poroke.

Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Leopold Zorjanič, tešarski pomočnik z Anjo Šajto, Viktor Spindler, mizarjski pomočnik s Pavlino Mesaričovo; Herman Maver, knjigovodja z Marijo Rodičevo in Maks Bračič z Zofijo Šubernikovo.

Otvoritev javne ogrevalnice.

Po sklepu glavnega odbora Pomožne akcije za siromašne sloje mesta Maribora se bo šele ta teden otvorila v prostorih otroškega vrtca v Razlagovi ulici, ki se začasno ukine, javna ogrevalnica. Siromakom, ki nimajo toplega doma, bodo na razpolago štirje prostori, razdeljeni na dva oddelka; enega za moške in enega za ženske. Oni siromaki, ki imajo nakaznice za brezplačno hrano, bodo v ogrevalnici prejeli tudi zajtrk in večerjo.

Pod devizo

»brez prepaha« se bo silvestrovalo v Narodnem domu. V vseh prostorih bo prijetno toplo, ker se prične tudi na hodnikih in stopnišču kuriti že v torek. Da si lahko vsakdo po stari navadi ob koncu leta privoščiti prijeten večer, so cene vstopnicam v predprodaji znižane, za »notranje potrebe« pa bo poskrbljeno po najnižjih možnih cenah.

Silvester v Studencih.

V Sokolskem domu se delajo velike priprave za prihod zvočnega filma, baleta in kabareta. Velikansko zanimanje zbuja svetlobna reklama. Vstopnina zelo nizka. Prijatelji, na Silvestrovo v studenški Sokolski dom!

Vremensko poročilo.

Rimski vrelec, 28. decembra. Temperatura — 4, snega 20 cm, v višini 800 m 15 cm alpskega pršiča, vreme solнечно, smuka ugodna.

Usodna pomota.

Na Sveti večer je trgovski potnik Dragomir B., stanujoč v Beograjski ulici, pomotoma zamenjal železnato vino s samiakom in se tako nevarno zastrupil, da so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer so mu še pravočasno nudili pomoč in mu rešili življenje.

Nezgodna brzovlaka.

Na Božič ponoči je v bližini postaje Hoče odpovedala lokomotiva brzovlaka št. 503. Strojevodja je o nezgodi telefonično obvestil tukajšnjo kurilnico, ki je odposlala v Hoče drugo lokomotivo, ki je brzovlak po enourni zamudi odpeljala dalje.

Prepoved zahajanja v gostilne.

Tukajšnje okrajno sodišče je za dobo dveh let prepovedalo zahajanje v gostilne Josipu Oravcu iz Spodnjega Hlapja.

Zadruga »Kmetijsko-ekonomsko društvo« v Studencih (poprej v Račah) pri Mariboru, se je po sklepu občnega zbora razdružila in prešla v likvidacijo.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

V ponedeljek, torek sredo in četrtek za prto.

Novo leto v mariborskem gledališču.

Na Novo leto bosta v mariborskem gledališču dve operetni predstavi. Kot popoldanska predstava se bo pela ob 15. uri Leharjeva melodijozna opereta »Zemlja smehljaja«. To bo že dvajseta uprizoritev te sijajne opere, kar je najboljši dokaz njene privlačnosti. Zvečer ob 20. pa bo druga ponovitev Abrahamove opere »Viktorija in njen huzar«, ki je najbolj uspelo operetno delo poslednjega časa, in ste bili dosedanj uprizoritvi obe popolnoma razprodani.

Viktorija in njen huzar

Dolgi vrsti madžarskih operetnih komponistov, in takih, ki na Madžarskem zajemajo snov za libreto in takte melodij, se je v novejšem času pridružil še Paul Abraham, ki je s svojim prvencem, »Viktorio in njenim huzarjem« nenadoma zaslovel. Po celoti dela pa je ta sloves mnogo več posledica židovske reklame kakor česa drugega. Sicer pa bi jo vsaj mi v Mariboru sprejeli z večjim veseljem, kakor smo jo, če ne bi bili madžarske operetne paprike, s katero nas dve leti neprenehoma krmijo, že do grla siti. Kaj res ni na svetu nobene moderne opere več, ki se ne bi dogajala na Madžarskem?

Brez dvoma pa ima »Viktorija« več dobrih strani, ki bi prišle še bolj do izraza, če bi bil režiser g. Trbuhovič črtal nekatera preveč razvlečena mesta, posebno pa tista, kjer se naravnost politično vsiljivo proslavlja Madžarska. Nadalje pa tudi ne bi bil smel dovoliti vseh tistih neokusnih in opolzkih šal, ki so za dostojno vprizoritev nesprejemljive, kakor tudi ne neestetičnih gest g. Harastoviča. Ako sama navedba tega ne bo zadostovala, bo pač treba spregovoriti bolj resno besedo. V ostalem, in posebno še zaradi opreme in scenarije pa zasluži režiser vse priznanje.

Glasbeni del je g. Herzog nastudiral z ljubeznijo in njemu lastno požrtvovalnostjo, kar so dokazala posebno izvajanja orkestra in zbora.

Dominirala je tudi v tej opereti naša primadona gđ. Pavla Udovičeva kot Viktorija. Poleg nje je pokazala gđ. Barbičeva v vlogi Sian San vso svojo ljubkost in znaten napredek. Lepo se je uvedel g. Bojan Medven kot grof Hegedüs. Odličnega gentleman je bil g. V. Skrbinšek, ameriški poslanik; dober v igri čuvstveni g. Trbuhovič, ritmojster Koltay in karakteren oblikovalec g. P. Kovič, župan Pörköly. G. Harastovič bi bil s svojimi vsestranskimi sposobnostmi veliko bolj uspel, če ne bi bil sluga Janczyja pretiraval preko dovoljenih mej. G. Furijan je istotako preveč karikiriral ruskega častnika. Saj Rusi vendar niso take bestije, kakor jih že več časa gledamo na našem odru!

Odličen je bil tajnik poslaništva g. Blaža. Ga. Savinova je v vlogi hišne Ri-

Velik požar pri Devici Mariji v Brezju.

OGENJ VPEPELIL GOSPODARSKA POSLOPJA GOSTILNIČARJA IN MESARJA ZUPANA.

V noči od sobote na nedeljo je iz doslej še nepojasnjenega vzroka pričel pri Devici Mariji v Brezju goreti skedenj tamkajšnjega gostilničarja in mesarja Zupana. Ker je bil poln sena, slame in živil, so ga plameni v hipu objeli in se razširili tudi na sosednje objekte.

Domači so ob času, ko je ogenj nastal, že spali, zato so šele razmeroma pozno pozvali gasilce. Prvi so prihitali na pomoč domačini, za njimi pa Pobrežani, Dogošani, Zrkovčani in Mariborčani, kiub vseni naporom združenih bramb se pa ogeti ni več dal pogasiti. Gasilci so se morali omejiti na čuvanje stanovanj-

quette zopet vsa zaživel, le partner je je včasih zavedel predaleč. Ostale vloge so odigrali ali odpeli gg. Čamer, Gorinšek, Nakrst, Kobilica, Sauerl, Jordan in Tovornik ter gđ. in ge. Križajeva, Černetova ter Gorinškova. Balet je bil dober, le tuintam estetsko pomanjkljiv.

Če pregledamo celoto vprizoritve pri premijeri, ki je napolnila gledališče do zadnjega prostora, vidimo, da bi se dal že z nekaterimi korekturami teksta, režiže in igre doseči zares popoln uspeh. Škoda pa je mimo ostalega tudi to, da ni bilo na odru g. Sancina, ki si je s svojimi prvimi nastopi osvojil občinstvo in bi ga zato rado večkrat slišalo. —r.

VELIKA KAVARNA - Dancing-Bouvirjeva vinska soba

Najlepši Silvestrov večer !!

Kabaret - Varieta - Bitka s serpentinami - Mnogo lenadenja 3 GODBE 3 GODBE!

Iz Studencev

Rdeči križ v Studencih pomaga bednim.

Krajevni odbor Rdečega križa v Studencih je obdaroval za božične praznike 28 ubožcev v raznimi živili ter deloma z drvni. Po večini so to starke in vdove, ki preživljajo večer svojega življenja v skrajno bednih razmerah. Med njimi je sedem občinskih rev. Ob Miklavževem je RK obdaroval 200 šolskih otrok z oblačili in obuvalom. S to svojo dobrotelstvom si je RK v Studencih pridobil trdna tla, kar se vidi tudi iz porasta članstva. Tekom letošnjega leta je številno rednih članov narastlo (od lanskih 60) na 126 in podpornih (od 12) na 26. Vsekakor lep napredek pri razmeroma visoki članarini in slabim gmotnim razmeram, v katerih živi naše delavstvo.

Iz Poljčan

Kaj vse kradejo. Te dni je v vlaku službujoči orožnik med Ponikvo in Poljčanami zapazil, da je pri enem oknu vagona prav na sveže odrezan usnjeni jermen. Njegov sum je takoj padel na dva fanta, ki sta se vračala po odsluženju vojaške službe domov. Ko sta izstopila v Poljčanah, ju je orožnik izročil tamkajšnjemu orožniku, ki je oba preiskal in res našel pri enem usnjeni jermen. Odrezal ga je bil, hoteč ga doma porabiti za pas. (Drag bo zdaj ta pas!)

Za pomožno akcijo v Mariboru

Razen že objavljenih so za Pomožno akcijo nadalje prispevali z večjimi zneski: Braun Ivan, tovarnar 500 Din. Hranilnica dravske banovine 300 Din, Uradništvo ROTZ Maribor 1514 Din. Dr. Kovačič za Rotary klub (2. obrok) 1000 Din. Delavska Zbornica za Slovenijo, Ljubljana 10.000 Din. Prispevke v naravi so dali: Kosti Ivan, inspektor fin. kontrole v p. voz trdih drv, Pfrimer Julij, vin. trgovec 20 kub. metrov drv (razdeljene med prbivalce Kraljeviča Marka barake), Lah Jakob, modna trgovina, Glavni trg 2, razno obleko. Vlahovič Ljudevit, gostil. in mesar, Aleksandrova c. 38, na Božič 40 osebam brezplačno kosilo, na Štefanovo 30 osebam brezplačno kosilo.

Najfinejši rum
en gros!

Brandy
in vse vrste likerja itd.

Pristna slivovka
en detail!

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9

Telefon 25-80.

Tovarna likerjev, desertnih vin, in sirupov.

Bilanca delovanja Z. K. D.

OBČNI ZBOR ZVEZE KULTURNIH DRUŠTEV. — VELIK RAZMAH. — NACRTI ZA BODOČNOST.

V dvorani Narodnega doma je bil večeraj dopoldne šestni redni občni zbor Zveze kulturnih društev. Zbora se je udeležilo nad sto delegatov, ki so prišli v lepem številu celo iz Prekmurja. Zborovanje je otvoril zvezin predsednik, narodni poslanec g. Vekoslav Špindler, ki je uvodoma pristrčno pozdravil vse navzoče. Nato se je spomnil zaslužnih in odličnih prosvetnih delavcev, ki jih je v preteklem poslovnem letu pobrala smrt, med njimi tragično preminulega Janka Lesničerja, dr. Žizka, nadučitelja Kovarčiča, Porekarja in drugih, ki jim boji ohranjen časten pomn. Pozval je navzoče, naj se dvignejo s sedežev in zakličejo njihovemu spominu trikratni »slava!« Za tem je predsednik Špindler prečital predsedstveno in tajniško poročilo. Odbor ZKD je v preteklem letu mnogo storil za poglobitev prosvetno-kulturnega dela. Iz poročila povzemamo, da se je zvišalo v minulem letu število zvezin članic od 222 na 297, torej za 109, kar je dokaz, da si je ZKD s svojim delom pridobila veliko zaupanje. Pribiti moramo, da je ZKD danes najmočnejša kulturna organizacija na ozemlju bivše mariborske oblasti, ker šteje druga prosvetna centrala, to je Prosvetna zveza, na podlagi lastnega poročila o njenem občnem zboru le 197 društev.

V preteklem poslovnem letu je sprejelo tajništvo nad 9900 dopisov in okrožnic. Odbor je imel štiri redne seje in tri izredne sestanke.

Zveza je ustanovila v tem času 30 novih knjižnic, deloma v Prekmurju, deloma po Slovenskih goricah. Tako ima Zveza danes 76 knjižnic. Upoštevati pa moramo, da ima poleg teh knjižnic še nad sto včlanih društev svoje lastne knjižnice in je danes v vsem njenem delokrogu le še prav malo župnij, ki bi ne imele knjižnice ali v ZKD včlanih društev. Največjo skrb pa je Zveza posvečala prirejanju prosvetno-poučnih tečajev in ustanavljanju svojih okrajnih pododborov. Priredila je v preteklem letu velike gospodarske in prosvetno-poučne tečaje s predvajanjem filma v Ptaju, Selnici ob Dravi, Dolnji Lendavi, Gorajem gradu, Ljubnem, Rečici ob Savinji, Središču in Beltincih. Tu je bila tudi velika prosvetna konferenca za vse Prekmurje.

Višek dela pa je bil »Teden narodnega zdravja«, prirejen v marcu t. l. v vsem območju bivše mariborske oblasti pod vodstvom učiteljstva in zdravnikov. V tem tednu so bila predavanja skoro na vseh šolah za šolsko mladino in za odrasle. Predavanj je bilo 340, od teh so

jih imeli zdravniki 119. Poslušalo jih je 31.165 otrok višjih razredov in 9750 odraslih oseb. Ob priliki predavanj je bilo razdeljenih 43.340 izvodov brošure »Vsakdo sam svojega zdravja kovač«, ki jo je spisal šef Zdravstvenega doma v Mariboru, g. dr. Vrtovec. Nadalje je priredila v Mariboru prvi knjižničarski tečaj za vzgojo podeželskih knjižničarjev. Bil je zelo lepo obiskan. Poleg drugih se ga je udeležilo 19 kmečkih fantov. Zveza je tudi znatno pomnožila arhiv gledaliških iger. Odbor je še stalno v dogovoru z odbori ostalih velikih centralnih prosvetnih organizacij v državi radi ustanovitve centralne organizacije prosvetnega združenja.

V bodočem svojem delu bo ZKD izpopolnila svojo podrobno organizacijo z ustanovitvijo okrajnih pododborov. Priredila bo »Teden naše knjige« s ciljem, da bi prišla naša lepa slovenska knjiga v zadnjo gorsko vas. Nadalje bo še letošnjo zimo priredila drugi knjižničarski tečaj, tečaj o lutkovnem gledališču in druge. Nadaljevala bo delo pri ljudskih knjižnicah. Posvečala bo vso pažnjo prosvetnemu delu potom radia, filma in lutkovnega odra. Vse delo bo vršila sporedno z vsemi organizacijami, ki streme za istimi cilji, predvsem s Sokolstvom, Kmetško prosveto in Zvezo kmetijskih fantov in deklet. V tem znamenju stopa ZKD v novo poslovno leto s polnimi rokami plodonosnega dela.

Prečitano predsedstveno in tajniško poročilo so zborovalci pozdravili z viharim plaskanjem in odobravanjem.

Blagajniško poročilo, ki ga je podal zvezin blagajnik g. Vidmar, izkazuje v celokupnem poslovnem prometu 150.818 Din. Prebitok znaša 688 Din. Na predlog revizorjev računov se je izrekel absolutorij s pohvalo vsemu odboru.

Nato so sledile volitve novega odbora. Soglasno in z velikim odobravanjem je bil ponovno izvoljen dosedanj odbor: predsednik narodni poslanec g. V. Špindler, poslevodeči podpredsednik strokovni učitelj g. Robnik, blagajnik g. Vidmar. Odborniki: narodni poslanec dr. Pivko, bivši minister dr. Kukovec, dr. Rosina in Ivan Kežar.

Sledilo je zanimivo predavanje g. Robnika o radiu, filmu in lutkovnem gledališču. Predavatelj je razložil pomen teh treh vzgojnih sredstev, na katera se bo moralo nasloniti bodoče kulturno delo.

Po zvezi v zborovanju je predsednik zaključil to lepo zborovanje prosvetnih delavcev, želeč, da bi bila bilanca prihodnjega leta še obilnejša kakor letošnja.

— Za Božič sem dobil pismo iz Amerike.

— Pa kaj piše tvoj stric?

— Naj mu pošljem pettisoč dinarjev.

Na Silvestrovo v Kavarni Jadran
ZABAVNI VEČER
!! z obširnim sporedom !!

V kraljestvu lutk.

SKRIVNOST LUTKOVNEGA GLEDALIŠČA. — VZGOJNO SREDSTVO. — RAZMAH PRI ČEHIH IN RUSIH. — GAŠPERČEK V MARIBORU IN OKOLICI. — STREMLJENJA POSAMEZNIKOV. — AKCIJA MARIBORSKE ZKD.

Neizmerna je skrivnost igrajočih lutk: utelešenje najbujnejših otroških sanj in hrepenenj, mavričen zaromet iz osrčja bajeslovnih dežel, s ptičje perspektive v groteskno ponazoritev zgoščen lik vseh naših stremljenj in dejani... Vsač človek najde v tej ali oni lutki del svoje bitnosti, otrok pa najde v igri lutk vse: najbridkejšo realnost in najsajšo iluzijo življenja.

Igra lutk — ta najlepša, najčistejša in mladim srcem najdostopnejša umetnost — je našla tudi pri nas ugodna tla in beleži že plodovit razmah. Sicer še vedno nimamo idejnega utemeljitelja, človeka, ki bi ji začrtal jasno pot in z mogočnimi gestami in besedami pokazal na njen pomn. Je pa povsem nesporno dejstvo, da so lutkovne igre važno vzgojno sredstvo in neizčrpna zakladnica lepote in fantazije za mlada srca.

Ako ima danes Češkoslovaška 3200 lutkovnih gledališč, ki uprizarjajo letno nad 24.000 predstav, je to znak, da je kraljestvo lutk našlo stik z ljudstvom.

Sam prezident Masaryk se zanima za razmah lutkarstva, ki ga oblasti podpirajo po vseh svojih močeh. Druga država, ki se zaveda važnosti lutkovnega gledališča, je sodobna Rusija. Smatrajoč ga za glavno vzgojno sredstvo, ga je uvedla v vse šole. Ruska lutkovna igra je danes izmed vseh najbolj sveža. Prosta je namreč vsake tradicije. Rusija in Češkoslovaška sta danes edini slovanski državi, ki s svojimi zakoni priznavata poslanstvo lutk in lutkovnega gledališča.

Prvo odlično lutkovno gledališče je Slovincem ustvaril akad. slikar Milan Klemenčič iz Solkana pri Gorici in to že l. 1911, vendar je slovenska mladina mogla spoznati razposajenega Gašperčka šele leta 1920 v Ljubljani. Tudi v Mariboru je kmalu po vojni prirejal češki klub svoje lutkovne predstave za deco. Tudi mariborski Sokol je z br. Lavrenčičem in Pircom uvedel lutkovne predstave že l. 1923, lani jih je pod vodstvom br. Ipa vca zopet obnovil. Mali oder češkega kluba pa ni več

Sport

SK Železničar.

Jutri 29. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu odborova seja. — Tajnik.

MARIBORSKI SMUČARSKI KLUB.

Smučarski tečaj — začetniški in nadaljevalni — bo pri Pohorskem domu na Pohorju (iz postaje Hoče ali Maribora tri ure) v dneh od 1. do 7. januarja. Poučuje se po sistemu Bilgeri pod strokovnim vodstvom g. Vilka Forstneriča. V koči prvovrsten komfort, izvrstna prehrana, celotni penzion.

Nadalje bo smučski tečaj v Sv. Lovrencu na Pohorju (iz postaje Sv. Lovrenc na Poh. z avtom 20 min. v dneh od 10. do 24. januarja. Prvovrstna dnevna prehrana, vsa udobnost v penzionu. Poučuje g. Vilko Forstnerič.

Prijave za vse tečaje sprejema Mariborski smučarski klub, Maribor, Jurčičeva ulica, urarna Stojec.

Oba tečaja bosta v idealnem terenu okrog Pohorskega doma in v idilični dolini Sv. Lovrenca ter bo že to marsikoga preivabilo.

Skupni odhod v tečaj na Pohorski dom je na Silvestrovo ob 18. uri izpred Velike kavarne na Glavtem trgu. Vsi zainteresirani naj se pravočasno prijavijo radi naročitve avtobusa iz Maribora do Reke, od koder je samo poldrugo uro hoda.

Skupni odhod v Sv. Lovrenc na Poh. je 10. januarja z vlakom iz Maribora ob 5.40. Radi polovične vožnje naj se smučarji informirajo istotam.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor-matica

ima jutri 29. t. m. ob 20. uri v društveni sobi v Narodnem domu izredno odborovo seja. Dnevni red: Silvestrovo. Pridite vsi! Zdravo! — Starosta.

Statistika časopisov

Današnje dobe bi si brez časnikarstva pač ne mogli zamisliti. Časopisje je vesela, ki ima v oblasti ves svet. To moč časopisja občutijo še prav posebej države, ki so na visoki stopnji kulture in tehnike. Največ dnevnikov izhaja v Nemčiji in sicer 3352. Na drugem mestu so Združene države z 1942 dnevnikoma, na tretjem pa Francija, kjer izhaja dnevno 1500 časopisov. Zanimivo je, da izhaja v Angliji le 255 dnevnikov, zato pa v velikanskih nakladah. V mali Švici izhaja dnevno 506 listov, na Danskem pa 420. V teh dveh državah je v razmerju s prebivalstvom časopisje sploh najbolj razvito.

»Dobil sem za božično darilo daljnogled.«

»Ali je dober?«

»Pa še kako! Če ga namerim na kilometer oddaljeno cerkev, mi jo prinese tako blizu, da slišim orgle bučati.«

Odvetnik usrelil klienta

Kakor poročajo ameriški listi, se je v ohijski justični palači odigrala ondan krvava drama. Odvetnik Zamunay je bil baš s sijajnim zagovorom dosegel oprostilo odbo za nekega Johna Lovringa, ki je bil obdolžen umora nekega farmerja. Po konani obravnavi se je Zamunay podal v odvetniško sobo. Tam mu je javil sodni sluga, da želj z njim govoriti baš oproščeni njegov klient. Odvetnik ga je sprejel, misleč, da je prišel Lovring se zahvaliti. Malo minut zatem je v odvetniški sobi počil strel in prihitevši stražniki so našli Lovringa v krvi, dočim je odvetnik držal v roki revolver. Pred preiskovalnim sodnikom je odvetnik pojasnil svoj čin. Lovring, tako je izpovedal, je res prišel k meni, da se mi zahvali za moj trud. Preden je odšel, pa je vzjel iz žepa medaljon in mi ga pokazal. »To je spomin na moj prvi zločin,« je povedal, »katerega mi niso mogli nikoli dokazati.« Odvetnik je vrgel pogled na medaljon in je zagledal svojo lastno fotografijo, ki je bila narejena pred 30 leti. Tedaj se je s strašnim udarom razgrnila strašna tajna... Pred tridesetimi leti je bil odvetnik podaril ta medaljon svoji zaročenki, ki je bila potem, dva dni po poroki, na nekem samotnem sprehodu zadavljena in oprana od neznanega zločinca. Ko je zdaj po tolikih letih videl pred seboj morilca, je pograbil revolver in maščeval svojo ženo.

Edison in električni stol

Preden je veliki genij Edison zatisnil svoje oči, ga je obiskal guverner Franklin Roosevelt. Ob tej priliki mu je čestital na njegovih izumih, ki so mnogo pripomogli k napredku znanosti in osrečili ves svet. Edison ni ugovarjal. Izrazil pa je željo, naj bi že vendar enkrat odpravili električni stol, ki ne dela časti njegovim izumom. Edisonova zadnja želja je našla odziv med Američani. Ustanovil se je odbor, ki bo sklical velik kongres, na katerem bodo razpravljali o Edisonovi poslednji želji. Začela se je krepka propaganda proti električnemu stolu in bo brezdvomno imela uspeh.

Usmrtitev na električnem stolu ni uzakonjena po vseh državah Unije. 23 držav kaznuje zločince s smrtjo na vešalih, sedem držav usmrtuje obsojence v celicah s strupenim plinom, v štirih državah pa je smrtna kazen odpravljena.

Nasprotniki električnega stola se v svoji akciji sklicujejo tudi na grozno duševno bol, ki jo mora pretrpeti vsak kaznjenev v znani ječi Sing-Sing. V trenutku, ko stopi obsojeni kaznjenev v smrtno celico, kjer se nahaja električni stol, svetlo zažarijo električne žarnice po vseh celicah Sing-Singa, in tako naznanijo smrt tovariša. To upliva tako strašno na kaznjence, da so mnogi že zblazneli, mnogim pa tako uniči živce, da tudi ko pridejo spet na svobodo, niso več sposobni za delo.

ČITAJTE „VEČERNIK“

zadoščal, zato si je Sokol Maribor - matica letos uredil docela nov moderni oder, ki odgovarja vsem zahtevam sodobne lutkarske umetnosti. Predstave se vrše ob nedeljah, so skrbno pripravljene in vedno sijajno obiskane. — Oddaljeno magdalensko predmestje z več stotinami delavske mladine je pri Sokolu I. dobilo lep lutkovni oder, ki se pod vodstvom načelnika br. Cilenška sijajno razvija. Njegova žilava delavnost je oživila celotno gledališče v 3 tednih, tako da je danes tudi delavska mladina deležna Gašperčkovega razvedrila. — Mestna okolica je prav tako že dovtetna za lutkarstvo. Sokol v Studencih hoče še pred Božičem otvoriti svoj oder, ki je lepo zgrajen in opremljen. Sokol na Teznu išče denarnih virov za postavitev lutkovnega gledališča, istotako Sokol v Krčevini. Sokol v Rušah pa si je nabavil starí oder češkega kluba iz Maribora. — Poleg tega ima tudi Sokolska župa v Mariboru svoj potovalni oder, ki je bil doslej v Ljutomeru, Murški Soboti, Ormožu, Slovenjgradu in v Celju. Bratje Čehi skušajo potom takih gledališč razširiti to ustanovo do sleherne točke svoje zemlje. To se jim je v veliki meri že posrečilo. Pri nas beležimo še ovire, ki zadržujejo agilnost posameznikov: igre, ki bodo odsev našega okolja našega hu-

morja, narodne pesmi, pravljice in bajk in ki naj izražajo vse posebnosti našega nacionalnega obilježja.

ZKD v Mariboru je že lani sprejela v svoj program propagando za lutkovna gledališča kot važne vzgojne ustanove za našo mladino. Zato hoče letos ob priliki svojega občnega zbora 27. decembra nuditi vsem interesentom bivše mariborske oblasti pouk in vpogled v praktično delo na lutkovnem odru. Enodnevní tečaj bi vodila znana propagatorja lutkarstva v Ljubljani gg. Zidarica in Oreš, ki usmerjata tudi največji lutkarski oder v Ljubljani na Taboru. Že imena obeh strokovnjakov jamčijo, da bo tečaj na višku in bo uspel v vsakem oziru.

Stremljenja ZKD za izpopolnitvijo lutkarstva in za njegovo širjenje na deželo obetajo velikopotezen razmah lutkovne umetnosti ne samo v mestu in okolici, ampak tudi v krajih, kjer so vsi pogoji za to dani.

Mariborski ZKD, ustanoviteljica 90 ljudskih knjižnic, je z lutkarsko akcijo stopila na nova tla: ona hoče, da se mladina izoblikuje v lepega, vzornega človeka, ki je up in nada domovine in države.

Spominjajte se CMD

Curren Bell:

Lowoodska sirota

»Nekoliko, gospa.«

»In brez dvoma ste tudi lačni. Dajte ji večerjo, preden leže, Miss Miller. Ali je to prvič, da zapuščate starše in prihajate v šolo, moje dete?«

Razložila sem ji, da nimam staršev. Poizvedovala je nato, kako dolgo so že mrtvi, koliko let mi je, kako mi je ime, ali znam pisati, čitati in malo šivati. Potem se mi je s kazalcem nežno doteknila lica in dejala: »Upam, da boste pridni,« in me je odpravila z gospodično.

Gospa, ki sem jo bila pravkar ostavila, je bilo kakih devet in dvajset let; moja spremljevalka se mi je zdela za nekaj let mlajša. Prva se je uveljavljala po svojem glasu, pogledu in videzu. Gospodična Miller je bila bolj preprosta; njeno lice je bilo rdeče, dasi se mu je poznalo, da je orala nekoč po njem huda skrb. Vihrava je bila v hodu in kretnjah, kakor bi imela venomer mnogo najnega opravka; bilo ji je poznati, da je nižja učiteljica, in kasneje sem se uverila, da se nisem bila zmotila. V njenem spremstvu sem stopala iz sobe v sobo, s hodnika na hodnik neredno zidanega obširnega poslopja; iz popolne, malo puste tišine tega dela sva prišli v krilo, koder se je razlegal šum mnogih glasov, in takoj nato sva stopili v prostrano, dolgo sobano, kjer sta stali na vsakem koncu dve veliki leseni mizi. Na vsaki mizi sta brleli dve sveči; okoli miz je sedela po klopih družba deset do dvajset let starih deklet. V slabi luči lojenic se mi jih je zdelo brez števila, a v resnici jih ni bilo čez osemdeset. Vse so bile enako opravljene; nosile so rjave volnene obleke in hodne predpasnike. Bila je ura učenja; baš so se pripravljale za drugo jutro in šum, ki sem ga bila slišala, je bil združen posledek njih šepetov.

Gospodična Miller mi je mignila, naj sedem na klop pri vratih, potem pa je odšla na gorenji konec dolge sobane in je kriknila:

»Monitorke*) — poberite učbenike in jih odnesite!«

Štiri močna dekleta so vstala od raznih miz, hodile od mesta do mesta, pobirale knjige in jih odnašale. Gospodična Miller je nato spet velela:

»Monitorke — prinesite podnose z večerjo!«

Dekleta so odšla in se takoj vrnila; vsaka je nosila podnos, na katerem so bili obroki ne vem česa, vrč vode in čaša. Razdelile so obroke in kdor je hotel, je pil iz skupne čaše požirek vode. Ko je bila prišla vrsta name, sem se napila vode, ker sem bila žejna, jedi pa se nisem doteknila; razčilenje in trud sta mi bila vzela tek. Zdaj sem tudi videla, da je bila vsa večerja tanek kos ovsenega kolača.

Po večerji je čitla Miss Miller molitve in nato so odšli razredi paroma v gorenje nadstropje. Ker me je bila utrujenost povsem prevzela, spalnice skoro pogledala nisem; le to sem videla, da je bila kakor učiteljica zelo prostrana. Prvo noč sem spala pri gospodični Miller; pomogla mi je se sleči. Ko sem legla, sem motrila dolge vrste postelj, v vsako sta hitro smuknili po dve deklici; v desetih minutah so upihnuje edino svečo; v tišini in popolni temi sem zaspala.

Noč je hitro minila. Pretrudna sem bila, da bi sanjala. Samo enkrat sem se vzdramila in slišala, kako veter divje stoka in kako lije dež ter da je Miss Miller legla ob moji strani. Ko sem bila spet odprla oči, je zapel glasen zvon. Dekleta so vstala in se hitela oblačit. Ni se še daniilo, tu in tam je kaka lučka razsvetljevala dvorano. Tudi jaz sem se oklevaje dvignila. Hudo me je zeblo in opravljala sem se le težko, ker sem vsa drgetala. Potrpela sem, da sem dobila kako skledo, potem sem se umila, kar pa ni šlo tako hitro, ker je za vsakih šest deklic bila namenjena le ena skleda na umivalnikih, ki so se vrstili po sredini dvorane. Spet je zazvonilo. Vse je hitelo v vrsto in paroma smo odšle po stopnicah navzdol in stopile v hlad-

*) Monitorji so starejši učenci, ki pomagajo učiteljem poučevati in nadzirati mlajše.

no in slabo razsvetljeno učilnico. Tu je Miss Miller odčitala molitve, potem pa je zaklicala:

»V razrede!«

Velik trušč je zavladal za nekaj minut in medtem je učiteljica večkrat zakričala »mir!« in »red!« Ko je bila dosegla svoj namen, so stale gojenke v štirih polkrogih pred štirimi stoli, a le-tj pred štirimi mizami. Vse so držale knjige v rokah in velika knjiga, slična bibliji, je ležala na vsaki mizi pred praznim stolom. Premor nekoliko minut je sledil in spet sem čula šepetanje in mrmranje števil. Miss Miller je hodila od razreda do razreda mirit tisto šumenje.

Nekje daleč se je oglasil zvonček. Mahoma so prišle tri gospe v sobo; vsaka je stopila k svoji mizi in sedla. Miss Miller je zavzela četrti prazni sedež, ki je bil blizu vrat in okoli katerega so se bile zbrale najmanjše deklice. V ta najnižji razred so tudi mene poklicali in me posadili na zadnje mesto.

Delo se je začelo. Ponovile so se molitve tega dne, potem so učence naizust povedale nekatere tekste svetega pisma in nato je sledilo dolgo čitanje poglavij iz biblije, kar je trajalo celo uro. Medtem se je bilo zdanilo. Neumorni zvon je v četrto zapel; razredi so se zgenili, uredili in odkorakali v obednico k zajutрку. Kako sem bila zadovoljna, ker sem se nadejala, da dobim svoj obrok! Skoro slabo mi je bilo od gladu, ker sem bila prejšnji dan tako malo použila.

Refektorij je bil velik, mračen prostor z nizkim svodom. Na dveh dolgih mizah so se kadile skledje, polne neke vroče jedi, ki pa na mojo žalost ni baš najlepše dišala. Opazila sem splošno nezadovoljnost, ko so pare zajtrka dosegle nosnice tistih, ki bi naj to zmes použile. Iz prednjih vrst procesije, kjer so bila največja dekleta, se je začel šepet:

»Ogabno! Kaša je že spet prismojena!«

»Mir!« je nekdo vzkliknil, a ne gospodična Miller, marveč starejša učiteljica, majhna in mračna gospa, zelo oblečena, a na videz malo bolehná; stopila je na čelo mize, bolj okrogla dama pa je načelovala drugi mizi. Zaman sem iskala z očmi tisto damo, ki sem jo bila sinoči najprej videla; ni je bilo. Miss Miller je sedela pri spodnjem koncu mize, ob kateri sem čakala zajutrk, in enako mesto je pri drugi mizi zavzela starejša dama, ki po svoji vnajnosti nekako ni sodila v ta krog; kakor sem pozneje izvedela, je bila to naša učiteljica francoščinje. Dolga zahvalna molitev je sledila in pele smo himno; nato je prinesla dekleta čaja za učiteljice in lotile smo se zajutrk.

Vsa gladovna in oslabela sem pogoltnila žlico ali dve svojega obroka, ne da bi bila mislila na okus, a jedva sem utešila najhujši glad, sem zaznala, da tem protivno dišečo mešanico. Prismojena ovsena kaša je malone tako gnusna kot gnil krompir; še lakota se je hitro nasiti. Žltce so se le po malem gibale. Videla sem, kako so dekleta okušale jed in se trudile, da bi jo pogoltnile. V mnogih slučajih se je ta poizkus izjalovil. Zajutrk je bil pri kraju in nihče ni bil zajutrkoval. Zahvalile smo se za nekaj, česar nismo bile prejele, in zapele smo drugo himno, nato smo šle iz refektorija in v učilnico. Ko je bila na meni vrsta in sem stopala mimo mize, sem opazila, da je učiteljica dvignila skledo kaše in jo okusila. Pogledala je tovarišice in vsa lica so izražala negotovanje. Tista okrogla učiteljica pa je šepnila: »Gnusna zmes, to je že od sile!«

Četrť ure je minilo, preden se je pouk zopet začel; dotlej je vladal v šolski sobi slaven trušč in hrup. V tem premoru je bilo namreč dovoljeno govoriti glasneje in prosteje in dekleta so izdatno izkoriščala to pravico. Ves pomenek se je sukalo okoli zajutrk, ki so ga vse do zadnje devale v nič Uboge pare! to je bila njih edina tolažba. Miss Miller je bila sedaj edina učiteljica v sobi. Gruča velikih deklet je stala okoli nje in govorili so resno in s kretnjami užaljenosti. Slišala sem večkrat ime Mr. Brocklehursta, nakar jih je Miss Miller posvarila. A ni se preveč trudila, da bi udušila občno ogorčenje. Bržkone je bila sama slabe volje.

Ura v šolski sobi je odbila deveto; Miss Miller je zapustila svoj krožek, stopila v sredino sobe in zakričala: »Mirno! Na mesta!«

Zavladala je stega. V petih minutah se je uredila uporna množica in prilična tišina je udušila babelsko zmešnjavo jezikov. Višje učiteljice so zdaj točno zavzele svoja mesta, a vendar se je zdelo, da vse nekoga pričakujejo. Po klopih ob ste dvorane je mirno in togo sedelo osemdeset deklet. To je bil čudni zbor! Vse so bile gladko pričesane; niti enega kodra ni bilo videti. Oblečene so bile v rjave obleke z visokimi ovratniki, ki jih je obrobljal ozek trak. Spredaj so jim visele — kakor kaka vreča planincev — torbice iz hodnega platna, namenjene za ročna dela. Vse so bile v volnenih nogavicah in preprostih kmet-skih čevljih z misingastimi zaponkami. Menda dvajset deklet, v taki obleki je bilo že odraslih, bile so pravzaprav mlade žene. Oprava se jim je slabo prilegala in tudi najlepše izmed njih so bile videti nekam čudne.

Še vedno sem jih ogledovala in v presledkih motrila tudi učiteljice, od katerih mi nobena ni baš uga-jala; debeluška je bila malo preprosta, črnka preohola, tujka nevljudna in čudna in Miss Miller, uboga stvarca, je bila zaripla v obraz, trudna in izmučena. Ko sem tako gledala lice za licem, je nenadoma skočila vsa šola pokoncu, kakor bi jih bila dvignila skupna vzmet.

Kaj se je zgodilo? Nobenega povelja nisem bila slišala. Začudila sem se. Še preden sem se zavedla, so razredi zopet sedli. A vse oči so bile zdaj obrnjene v isto stran; moje so sledile občni smeri in so obtičale na tisti gospe, ki me je bila sinoči sprejela. Stala je na dolenjem koncu dvorane pri kaminu. Molče in resno je motrila dve vrsti deklet. Miss Miller se ji je približala in jo nekaj vprašala, nato se je vrnila na svoje mesto in glasno rekla:

»Monitorke prvega razreda, prinesite zemeljski obli!«

Medtem ko so deklice izvrševale povelje, je gospa pomalem prihajala po dvorani. Pravim, da imam bržkone priličen organ za obožavanje, ker še vedno se spominjam tiste občudujoče zavzetosti, s katero so mi sledile oči njenim kretnjam. V jarki luči dneva je bila videti visoka, lepa in zastavna. Rjave oči z dobrotljivim sijajem in lepimi dolgimi vejicami so še poudarjale beloto njenega vsokega čela; na obeh sencih so se kopičili temnorjavi lasje v okroglih kodrih, kakor je zahtevala tedanja šega, ko niso bile več priljubljene ne gladke pričeske ne dolgi svedrčki. Njena obleka, istotako po tedanji modi, je bila iz vijoličastega sukna z nekakimi španskimi našivji iz črnega žameta. Zlata ura — ki tedaj še niso bile tako navadne kot dandanes — se ji je svetila ob pasu. Da bo slika popolna, naj si primisli bravec še tanke poteze, blede a jasno polt, plemenito vedenje in resen nastop, in imel bo vsaj prilično jasno predstavo o vnajnosti tiste dame, ki ji je bilo ime Miss Marija Temple*), kakor sem čitla nekoč na prvi strani molitvenika, ki mi ga je bila izročila, da ji ga ponesem v cerkev.

Prednica Lowooda — ker to je bilo njeno dostojanstvo — je sedla pred dve obli na mizi in poklicala prvi razred k sebi; začela je učiti zemljepisje. Nižje razrede so poklicale posamezne učiteljice; ponavljale so zgodovino, slovnico in druge predmete. V drugi uri je sledilo pisanje in računanje in nekaj starejših učenk je učila Miss Temple godbe. Učne ure je merila stenska ura, ki je končno odbila dvanajsto. Prednica je vstala.

»Gojenke, nekaj Vam moram povedati,« je dejala. Že se je bil začel običajni šum po končanem pouku, a takoj je prenehal, ko se je bila oglasila prednica. Nadaljevala je:

»Davi so Vam nudili zajutrk, ki ga niste mogle použiti; bržkone ste lačne. Ukazala sem, naj Vam prineso za malico kruha in sira.«

*) Izg.: Templ.

Jutrove zbirke za Novo leto

dobite tudi v podr. Tiskovne za druge, Maribor, Aleksandrova cesta 13

Neizprosna smrt je iztrgala iz naše srede našo ljubo mater, sestro, teto

Marijo Vauhnik soprogo nadučitelja v p. in posestnico.

Umrla je nenadno na Štefanovo. Pokopali smo jo v pondeljek, 28. decembra 1931. ob 10. uri dopoldne pri Sv. Jakobu v Slov. gor.

5877

Žalujoči ostali.

Stanovanje,

sobo s štedilnikom v prvem nadstropju oddam takoj dvema osebama. Koroška cesta 27. 5980

Trgovski lokal

na Trgu svobode oddam v najem. Vprašati M. Berdajs. 5881

stanoplačni se sprejme

Stanovanje,

dve sobi in kuhinjo, oddam takoj. Studenci. Slomškova ulica 9. 5979

Zatekla se je

volčja psica, temno-siva, številka 444. Dobi se v restavraciji Union. 5884

V šoli mora vsak učenec povedati, katero izmed božičnih daril ga je najbolj razveselilo.

— Orglice! Zakliče Slavko.

— Kaj tako ljubiš muziko? vpraša učitelj.

— Hm, pravi Slavko, ampak očka mi da vselej dinar, da neham svirati.

Gospa bi rada kupila svojemu soprogu kaj za Božič.

»Mogoče kravato, milostiva?« svetuje prodajalec.

»Ne, moj mož nosi dolgo brado.«

»Potem bi se podal pulover.«

»Tudi ne, moj mož nosi zelo dolgo brado.«

»Potem pa bi bile najboljše copate!«